

Uhlem, štětcem, skalpelem... **Sbírka kresby Muzea umění Olomouc**

28. 4. – 25. 9. 2016

Muzeum moderního umění | Trojlodí

KONCEPCE VÝSTAVY A KURÁTOŘI | Ivo Binder, Ladislav Daněk

PRODUKCE | Štěpánka Bielešová

PROSTOROVÉ ŘEŠENÍ VÝSTAVY | Marek Novák

GRAFIKA | Petr Šmalec

PŘÍPRAVA EXPONÁTŮ | Veronika Wanková

INSTALACE | Jan Kutra, Vlastimil Sedláček, Filip Šindelář

PROPAGACE | Petr Bieleš

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY | David Hrbek, Michaela Soukupová

PŘEKLAD | Hana Havlíčková, Tomáš Havlíček, Adéla Horáková

PODPORA PROJEKTU | Ministerstvo kultury České republiky, Olomoucký kraj

Proměny kresebného umění od staré kresby až po současnost odhalí výstava *Uhlem, štětcem, skalpelem...* v olomouckém Muzeu moderního umění. Od 28. dubna do 25. září návštěvníci uvidí zhruba tři sta kreseb. Je to přitom jen zlomek z více 16 tisíc děl, která muzejní sbírka kresby obsahuje. Komplexního zhodnocení se sbírka dočká v česko-anglické publikaci.

Jak upozornil jeden z autorů a kurátorů Ladislav Daněk, výstava se ohlédne především za vývojem moderní kresby. „Starou kresbu vzhledem k citlivosti exponátů představíme jen v doprovodné publikaci. Díla jsou tak křehká, že je nelze vystavovat,“ vysvětlil Daněk. Ve starém umění navíc nebyla kresba považována za samostatnou disciplínu. „Byla brána za přípravu pro malbu. Ceněná začala být od renesance, kdy ji začali sbírat samotní umělci,“ objasnil Daněk. Od 19. století se kresba začala ještě více osamostatňovat, ale stále nedosahovala významu jako malba nebo plastika. „Rovnocenného postavení se dočkala až v druhé polovině dvacátého století s příchodem gestické abstrakce, kdy se se začala, v uvozovkách, uvolňovat z podřízenosti. Od šedesátých let se stala rovnocenným médiem,“ dodal Daněk.

Návštěvníci tak budou mít příležitost seznámit se s díly z poslední čtvrtiny 19. století, ale zejména se všemi tendencemi určujícími vývoj umění v první polovině 20. století – tedy od symbolistických tendencí přes secesi, expresionismus, kubismus, civilismus až po abstrakci a surrealistické ponory do podvědomí. Ve druhé polovině 20. století se médium kresby postupně stalo finální výtvarnou disciplínou rovnocennou malbě či plastice. Na výstavě ji budou zastupovat lyrická či gestická abstrakce, experimenty 60. let, konceptuální tendence i postmoderna.

Výstava se připravuje už dva roky. „Předcházela jí inventarizace sbírky. Zabrala víc než rok. Měl jsem v ruce skutečně každý list,“ poznamenal kurátor sbírky a spoluautor výstavy Ivo Binder, který se zaměřuje na díla první poloviny 20. století. Výstavní sál Trojlodí pojme zhruba tři sta exponátů. Sbírka kresby ale zahrnuje více než 16 tisíc položek. A výběr exponátů pro výstavu byl pro kurátory ten

nejtěžší úkol. Každý z nich mohl z depozitářů na světlo světa vybrat asi 150 kreseb. „To bylo bez přehánění hrozné. Musíte si to všechno pamatovat a nic neopomenout. Základní princip je jeden autor, jedna věc. Ale u těch nejvýznamnějších je to víc. Třeba od Karla Malicha máme čtyřicet kvalitních věcí, tak je těžké se rozhodnout. Dvě, tři kresby jednoho autora jsou skutečně výjimky,“ popsal Daněk. Připustil, že výběr může být, či je, do jisté míry subjektivní. „Kdyby z naší sbírky vybíral někdo jiný, bude výstava vypadat jinak,“ prohlásil.

Podle Bindera se výběr stále zužoval. „Výběr probíhal ve více stupních a byl prováděn z více relevantních hledisek. Vystavíme skutečně to nejlepší z nejlepšího,“ ujistil Binder. Autoři výstavy ale nechtěli jmenovat nejlepší vystavené kresby. „Nerad bych jmenoval jedno nebo dvě díla, nemohu nikoho upřednostňovat, spousta věcí je skvělých,“ řekl Daněk. Stačí ale zmínit jen několik jmen zastoupených autorů a je zřejmé, že výběr bude z hlediska dějepisu českého moderního umění reprezentativní: Julius Eduard Mařák, Alfons Mucha, Jan Preisler, Vojtěch Preissig, Otto Gutfreund, Jindřich Štyrský, Toyen, František Hudeček, Mikuláš Medek, Jiří Kolář, Milan Knížák, Zbyněk Sekal, Eva Kmentová či Adriena Šimotová a Václav Stratil.

„Vedle obsahové a stylové roviny jsme se snažili, aby výběr byl pestrý i technologicky. Kreslit se totiž dá téměř vším,“ upozornil Daněk. Nejtypičtější je tužka nebo pero, kresba tuší, pastely, uhel. Kreslit se ale dá i houbami, trávou, ohněm, drátem, popelem, cihlou, ale i rtěnkou. „Skalpel v názvu výstavy je trochu provokativní, člověk si klade otázku proč, přitom česká koláž – to je fenomén. Ten skalpel není v názvu pro nic za nic,“ naznačil Daněk. Podobně by podle něj mohla zafungovat také rtěnka. „Bylo by to poetičtější. Máme tam jednu krásnou práci kreslenou rtěnkou od Běly Kolářové,“ vysvětlil.

Samostatným doplňkem k doposud největší přehlídce kresebného umění v novodobé historii muzea bude samostatná výstava *Květy a jiné světy*, která se zaměří na motivy květů a květenství v tvorbě respektovaných autorů art brut, tedy umění v původním, surovém stavu. Představí pozoruhodné kresby dnes světoznámé Anny Zemánkové, přeludné květy Cecilie Zemánkové, Adély Ducháčové, Josefa Kotziana, Anny Haskel a dalších tvůrců.

Daněk si je vědom toho, že výstava bude divácky náročná. „Bude to hodně hustě instalováno, očekávám, že někteří návštěvníci se na nás budou zlobit. Tři stovky exponátů, to je velké číslo,“ uvedl. Autoři do Trojlodí nechají nainstalovat i paneláž, aby získali co největší plochu. Na druhou stranu si jsou vědomi, že nesmí vytvořit labyrint. Primární pro autory výstavy byla snaha představit práci kurátorů, kteří muzejní sbírku dávali desítky let dohromady. „Často to byly mimořádné akviziční počiny, zvláště z roku 1996, kdy se díky Jiřímu Valochovi a Pavlu Zatloukalovi sbírka doplnila o řadu nádherných prací na papíře. To byl velký akviziční skok,“ prohlásil Binder.

Výstava *Uhlem, štětcem, skalpelem...* je již čtvrtou tzv. sbírkovou výstavou Muzea umění Olomouc. Předcházely jí tituly *Listování* (2009), které představilo sbírku

knižní kultury a autorské knihy, výstava *Pro tentokrát nesedat* (2011), zaměřená na sbírku užitého umění, a *Civilizované iluze* (2012), které se věnovaly fotografické sbírce. Stejně jako v předchozích případech i tentokrát muzeum sbírku komplexně zhodnotí v obsáhlé česko-anglické publikaci. Její autoři ve čtrnácti kapitolách víceméně chronologicky sledují, jakou stopu zanechala příslušná doba ve sbírce.

DOPROVODNÝ PROGRAM

Doprovodné akce

Skalpelem...pelem...

INTERVENCE DO VÝSTAVY

ÚT – PÁ | 10. 5. – 13. 5. | MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ – KABINET | VSTUP VOLNÝ

Tvůrčí pobyt studentů Ateliéru kresby a grafiky FAVU VUT v Brně pod vedením umělce Svätopluka Míkyty a jeho asistentky Šárky Svobodové, který je zároveň přímou reakcí – intervencí na aktuální výstavu *Uhlem, štětcem, skalpelem...* Sběrka kresby Muzea umění Olomouc.

Konfrontace živého umění nejmladší generace umělců s vystavenými díly jejich starších kolegů, jejichž díla jsou součástí muzejní sbírky kresby.

V průběhu čtyř dnů se Muzeum umění stane dočasným studiem, dílnou i útočištěm studentů Fakulty výtvarných umění z Ateliéru kresby a grafiky, hlavně však místem jejich vlastní umělecké akce a reakce. Intervence do výstavy otevírá otázky nejen kolem samotných exponátů, které se prostřednictvím zásahů studentů dočkají zajímavých průniků i nečekaných odhalení, ale umožňuje i jejich vzájemný dialog a zasazuje je do širšího rámce včetně reflexe sbírkotvorné instituce, rámce jejího fungování na poli ochrany prací na papíře nebo modelů jejich prezentace.

Skalpelem...pelem...

VERNISÁŽ

PÁ | 13. 5. | 16.00 HODIN | MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ - TROJLODÍ | VSTUP VOLNÝ

Intervence Ateliéru kresby a grafiky FAVU VUT v Brně se představí v podobě výsledků uměleckých reakcí a tvůrčích zásahů na výstavu *Uhlem, štětcem, skalpelem...* Sběrka kresby Muzea umění Olomouc, které studenti brněnského ateliéru uskutečnili přímo ve výstavním sále Trojlodí.

Juliana Höschlová – Standardy doby

KRESEBNÝ HAPPENING

PÁ | 20. 5. | 17.00 HODIN | DIVADLO HUDBY | VSTUP VOLNÝ

Kresebný happening, do kterého se mohou zapojit návštěvníci, bude vycházet z fiktivního světa masové reklamy. Juliana Höschlová se ve své tvorbě tímto tématem zabývá poslední dva roky a to skrze formu lineární kresby. Kritika tohoto fiktivního světa bude více zdůrazněna výslednou pokřivenou kresbou, díky technice kresby „prodlouženou rukou“. Jde o tradiční kresebnou techniku latí, na jejímž konci je připevněn kreslicí nástroj. K zapůjčení budou připravené nástroje „prodloužených rukou“, které budou v různých délkách a z různých materiálů. Divák si tak může vyzkoušet různé možnosti kresby, například kresbu těžkou latí nebo ohebnou trubkou.

Práce studentů FAVU

VERNISÁŽ

ÚT | 31. 5. | 17.00 HODIN | CAFÉ 87

Výstava představí aktuální uměleckou tvorbu studentů Ateliéru kresby a grafiky FAVU VUT v Brně v rámci kurátorského výběru posluchačů Katedry dějin umění UP.

Přednášky

KRE-GRA

ST | 11. 5. | 17.00 HODIN | DIVADLO HUDBY | VSTUP VOLNÝ

PŘEDNÁŠKA / PREZENTACE TVORBY

Prezentace Ateliéru kresby a grafiky FAVU VUT v Brně z pohledu jeho vedoucího Svätopluka Mikyty a studentů. V rámci krátkých prezentací představí výběr ze své aktuální tvorby vznikající v klimatu společně sdíleného a utvářeného tvůrčího zázemí.

Komentované prohlídky

ST | 4. 5. | 16.30 HODIN

Výstavou provede kurátor Ivo Binder

ST | 15. 6. | 16.30 HODIN

Výstavou provede kurátor Ladislav Daněk

ST | 21. 9. | 16.30 HODIN

Výstavou provede kurátor Ivo Binder

VSTUP VOLNÝ

Kapacita omezená! Rezervace, informace: 585 514 241, pokladna@olmuart.cz

Výtvarné dílny

Co umění umí | Neobyčejné kreslení

ČT | 4. 5. | 10.00 A 16.00 HODIN | MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ – TROJLODÍ, STUDIO | VSTUP VOLNÝ

Kreslit nemusíme jen tužkou. Kreslit se dá prstem, dřívkem, štětcem, rotujícím předmětem, dokonce bublifukem. V této animaci se soustředíme na netradiční kresebné techniky, kterými si současně představíme výtvarná díla z období experimentů 60. let v Československu.

Program trvá cca 90 min. Kapacita omezená! Rezervace, informace: Michaela Soukupová | 585 514 299 | soukupova@olmuart.cz

Ateliér 6+ | Neobyčejné kreslení

ČT | 26. 5. | 16.30 HODIN | MMU – TROJLODÍ, STUDIO | VSTUP VOLNÝ

V další animaci se budeme věnovat mediu kresby v experimentálním pojetí. Zkusíme si kreslení netradičními nástroji a technikami. Inspirací nám budou díla z období 60. let v Československu.

Program trvá cca 90 min. Kapacita omezená! Rezervace, informace: Michaela Soukupová | 585 514 299 | soukupova@olmuart.cz

Tajná místnost – Kresba zápalnou šňůrou

WORKSHOP

SO | 4. 6. | 11.00 HODIN | MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | VSTUPNÉ 150 Kč

Kresba pomocí zápalných šňůr na plátno je technika, se kterou umělkyně Tereza Příhodová pracuje již tři roky. Zápalnice se našijí podle návrhu na malířské plátno, po vyhoření zcela zmizí a zůstane po nich vypálená linie. Obraz účastníci pod odborným vedením ožijí další technikou - plátkováním zlatem (resp. jeho náhražkou). V jednom obraze se tak propojí dva archetypální materiály. Pojetí tématu „Tajná místnost“ může být jak ryze osobní a psychoanalytické, tak čistě konstruktivní. Součástí workshopu bude i natáčení průběhu pálení šňůr na jednotlivých plátnech.

Kapacita omezená! Rezervace, informace: Michaela Soukupová | 585 514 299 | soukupova@olmuart.cz

Animační programy

Hop, hop, cink a grrrr

ANIMAČNÍ PROGRAM PRO 2. ST. ZŠ A STŘEDNÍ ŠKOLY

10. 5. 2016 – 25. 9. 2016 | MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | TROJLODÍ

Animační program si klade za cíl ukázat žákům a studentům, že slovo kresba může mít mnohem širší význam a obsahuje přístupy a postupy experimentální, které využívají ke svému vzniku proces řízené náhody a vůbec otevřeného tvůrčího vnímání. Mimo jiné se program zaměří na optické básně (reprezentované Jiřím Kolářem, Ladislavem Novákem z Třebíče nebo autorskou experimentující dvojicí Grögerová-Hiršal) a tvorbu akustických a zvukových kreseb, jak je tvořil Milan Grygar. Výsledkem budou práce na papíře doplněné o zvukovou stopu. Nejlepší kresby budou společně se zvukem představeny na facebookových stránkách edukačního oddělení.

Délka programu: 90 minut. Lektor: David Hrbek | 585 514 299 | hrbek@olmuart.cz

Všechno je v kouli

ANIMAČNÍ PROGRAM PRO 2. ST. ZŠ A STŘEDNÍ ŠKOLY

10. 5. 2016 – 25. 9. 2016 | MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | TROJLODÍ

Pojem abstraktní geometrie může v nepoučeném divákovi na první pohled vyvolávat averzi nebo přinejmenším nezájem. Účastníci animačního programu však budou po jeho skončení již diváci alespoň z části poučení. Zjistí třeba, že i základní geometrické tvary a jejich vzájemné kompoziční vztahy v nás mohou vyvolávat dokonce emoce nebo že samotný proces abstraktní geometrické kresby může mít meditativní charakter.

Délka programu: 90 minut. Lektor: David Hrbek | 585 514 299 | hrbek@olmuart.cz

Neobyčejné kreslení

ANIMAČNÍ PROGRAM PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY A 1. – 2. TŘÍD ZŠ

10. 5. 2016 – 25. 9. 2016 | MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | TROJLODÍ

Kreslit nemusíme jen tužkou. Kreslit se dá prstem, dřívkem, štětcem, rotujícím předmětem, dokonce bublifukem. V této animaci se soustředíme na netradiční kresebné techniky, kterými si současně představíme výtvarná díla z období experimentů 60. let v Československu. Výtvarné aktivity pomohou dětem rozvíjet představivost a jemnou motoriku.

Délka programu: 90 minut. Lektorka: Michaela Soukupová | 585 514 299 | soukupova@olmuart.cz

I tělo mluví

ANIMAČNÍ PROGRAM PRO 1. ST. ZŠ

10. 5. 2016 – 25. 9. 2016 | MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | TROJLODÍ

V galerijní animaci se zaměříme na figurální kresby, které budou současně mapovat vývojová období výtvarného umění 20. století v Československu. Budeme pracovat s tělem a pokusíme se rozumět jeho řeči. Mimo to si představíme kresbu jako medium, ve kterém se dají uplatňovat různorodé technologické postupy, nejen tedy klasické kreslení tužkou. Součástí animace budou divadelní a výtvarné etudy.

Délka programu: 90 minut. Lektorka: Michaela Soukupová | 585 514 299 | soukupova@olmuart.cz

KONTAKT PRO MÉDIA

Mgr. Petr Bielez

tiskový mluvčí

Muzeum umění Olomouc | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

K: Muzeum moderního umění | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

T: 585 514 282 | M: 724 202 905

E: bielesz@olmuart.cz | web | facebook | twitter

